

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Tempore

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, 1631

Quæ sint Euangelicæ in structurines hic: qui panes quibus reficimur,
Sermo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47044](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47044)

pleuerunt duodecim cophinos fragmentorum, ex quinque panibus hordeaceis, quæ superfuerunt his, qui manducauerunt.

Vrautem impleri sunt, id est, postquam turbæ satiatae sunt, dixit discipulis suis: Colligite quæ superauerunt fragmenta. Quæ superauerunt scilicet appetitum, vt comedi non potuerint, vescendi scilicet appetitu satiato, ne pereant. Vult quæ superfuerunt nobis fragmenta diligenter colligenda, atq; in vsum pauperum reponenda. Et impleuerunt duodecim cophinos fragmentorum ex quinque panibus hordeaceis. Rectè duodecim cophinos fragmentorum in alios distribuendos, qui non praesentes fuerant, fecit colligi, vt non solum ad praesentes, verum ad absentes quoque huius miraculi pertineret testimonium.

Illi ergo homines quum vidissent, quod fecerat signum, dicebant: Quia hic est verè propheta, qui venturus est in mundum.

Videbant signum, quod gustu oris senserant, & dicebant: Hic est verè propheta, qui venturus est in mundum, hoc est, singularis ille & magnus propheta hic est, quem in mundum venturum expectamus. Itaque hoc miraculum charissimi sic admiremur, vt eum qui hoc fecit, ipsum esse sciamus, qui quotidie paucis granis in terram proiectis vniuersum mundum pascit. Non ergo inferius est miraculum, quod Deus de paucis granis in terram iactis, & ab eodem multiplicatis pascit vniuersum mundum quam quod ex quinque panibus quinque milia satiavit hominum. Nihil, inquam, quantum eius omnipotentiam attinet, interest, inter vtrumque, nisi quod vnum continue facit, aliud fecit semel, aut bis. Quod autem rarius fit, admiramur, quod vero in oculis est nostris v'sitatum, non miramur. Mirentur igitur qui velunt, nobis magnopere mirandum non est, quod credamus omnipotentiam eius nihil non posse. Magis rogandus nobis est, vt nos, quos ad virtutem inuenit tardos, ad opera Dei fastidiosos, ad nostri mortificationem inuitos reformet, spirituque fortiori ac vberiori nos deuotione repleat, qui est semper benedictus in secula, Amen.

Deut. 11.
Augustin.

SERMO IN EADEM DOMINICA.

Qua sint Evangelicae instructiones hic: qui panes quibus reficimur.

Letare Hierusalem & conuentum facite omnes qui diligitis eam. Esaiæ sexagesimo sexto. Tota hæc Dominica iucunda est, & quicquid in officio hodie auditur diuino, consolatorium est. Gratulatur enim Ecclesia filijs suis, dum in medio sunt penitentiae, quod per confessionem, aliaque opera & exercitia sancta emendatiorem agere ceperint vitam, exhortans eos ad spem, fiduciamque erga Deum, & ad lætitiã, quæ est in Deo. In hoc autem imitatur Ecclesiã triumphantem, quæ est in caelis, vbi (vt Christus ait) gaudium est Angelis Dei super vno peccatore penitentiam agente. Si gaudium super vno peccatore penitente, quantum est gaudium super multis? Et si in caelis

Lucæ 11.
EE 4 gau.

VI
21

Gaudij communis ut nos hic Ecclesia commemorat. Esai. 66.

Galat. 6. Genes. 16. Gal. 4.

Luc. 7.

Ioan. 6.

I. Furori malorum hominum quando cedendum sit.

Luc. 4. Ioan. 8. Christus cur hostium furorē declinauerit.

Ioan. 7. August.

Matth. 26. Ioan. 11.

II. Act. 14.

gaudium super pœnitente celebratur, quomodo nos, alter scilicet super alterius pœnitentia, non gaudebimus? Hodie igitur communis gaudij spiritualis admonet nos mater Ecclesia. Cuius gaudij participes non sunt, qui in hac quadragesima nondum sunt peccata sua confessi, propterea quia aliter non pœnitent, aut quia de confessione nil curant. Nam in introitu Missæ monemur latari, haud dubium idcirco, quod restaurantur nunc ex viuis lapidibus muri cœlestis Hierusalem. In epistola quoque instruiamur (qui sub nouo sumus testamento) Abrahæ esse filij, non ex Agar ancilla, sed ex Sara libera in Isaac figurati. Liberati enim sumus à seruitute legis Mosaicæ, & vocati in libertatem filiorum Dei, quæ libertas est spiritus, non carnis, hoc est, libertas qua à peccati & diaboli iugo liberi seruiamus Deo, non coacti, & inuiti, nec quasi nullam legem habentes, sed eadem quæ lex iubet, vitro facientes. Porro, in Euangelio instruiamur, Deum quomodo nos corporali pascit alimonia, ita animas quoque nostras spirituali reficere cibo, & confortare. Legitur autem Euangeliū, vt abierit Iesus à Iudæa ultra mare Galilee, & quinque milia hominum quinque cibauerit panibus. Hoc itaque Euangelium plenum est varijs eruditionibus. Nam quoddam Iudæorum furori Iesus cedens persecutionem declinauit eorumdem, nos quoque docuit, vbi id fieri potest, declinandum ab ira impiorum, atque ab oculis eorumdem abcedendum, ne occasionem demus eis, quo ex præsentia nostra ad iram, persecutionemque nostri magis furiant, & peccata committat maiora. Hanc ob rem sanctorum multi diu & sæpenumero latuerunt tyrannos, quia à Deo nondum vocati, ad martyrium prodere noluerunt semetipsos, nec tyranos in se prouocare. Non enim ignorabant occisionem sui fieri non posse absque grædi crimine, cuius ipsi, nisi singulari, certoque instinctu aliquo diuino admoniti, ad prodendum se timebant dare occasionem absque necessitate, docti nimirum non in hoc tantum, sed alibi sæpius Christi, & verbo, & exemplo occidere se quærentes deuitare. Verū dicit quispiam: Num aliter non potuit Christus hostium suorum vincere malitiam, quàm abeundo? Aut nunquid timuit mori? Non timuit mori, qui in mundum assumpta carne propterea venerat, vt haberet in qua pro nobis redimendis & pati posset & mori. Verū nondum venerat hora eius, qua pro nobis debuit & voluit immolari. Ante prædicandum erat Euangelium, ante faciendæ erant plura miracula, animæ quoque adhuc multæ conuertendæ ac trahendæ ad fidem. Quocirca ad hominum salutem & ædificationem seruabat se, donec tempus veniret opportunum à Patre sibi cõstitutum, quo hostibus se quærentibus etiam vitro obuius venit. Modo verò Iudæorum declinauit furorē, nõ quod huic aliter compescere non posset, sed quia nemini vim inferri, dimittere vnicuique liberum eius arbitrium, nec potestate se voluit diuina defendere, sed humana prudentia vti, docens nos de humanorum consiliorum, remediõrumve nihil debere negligere, sed prudentia & industria vti humana in his, quæ necessario sunt, aut quærenda, aut fugienda. Non, in quæ, debemus pro nobis miraculum expectare, vbi humano modo parata nobis fuerit aut euadendi via, aut impetrandi facultas. Secundo, dicitur mare transfretasse, quo nobis simul ostenditur vitam huius seculi temptationibus, & tempestatibus esse plenam, per quam nos ita transfretare oportet patienter, vt sc:

Astor. 14.
Leo papa.

ut sciamus per multas nobis tribulationes intrandum in regnum caelorum. Verè enim transfretauit Dominus Iesus per mare Galilææ, id est, transmigrationis, quia incommoda huius vitæ & carni duriora elegit, sustinens omnia propter nos, ut per labores passionum & mortis de mortalitate ad immortalitatem, non solum transmigraret, sed nos quoque transfueret. Tertio, subijisse in montem refertur Iesus, quo admoneret alta, hoc est, caelestia semper nobis petenda, nec luto & feci terrenæ inharendum. Insistendum quoque contemplationi, & mens eleuanda suspirijs & aspirationibus ad Deum continuis. Quarto, quod legis: Cùm subleuasset oculos Iesus, discipulam pudicus fuerit, quamque continens oculorum Dominus Iesus, ut ne leuauerit quidem oculos ociose, tantum abfuit, ut his fuerit euagatus. Huiusmodi autem disciplina omnium ac singulorū membrorum fuit corporis Christi, quorum nullum absque euidenti ratione inutiliter mouebatur, adeo voluit cunctis maturitatis & honestatis præbere exemplum. Cùm subleuasset (inquit) Iesus oculos in turbam, oculos scilicet miserationis & compassionis quibus motus est ad effundendum beneficium, puta ut eos pascere. Hic quinto prælatus discat, in suos subditos oculos miserationum leuare, & pietatis affectum, auxilium, consiliumq; opportunum in eos fundere. Sexto, interrogauit Philippum, unde ad pascendam turbam panes sumeret. Quo arguit prælatorum quorundam supercilium, qui suo duntaxat consilio contenti, volunt omnia regere iuxta suum arbitrium, cùm deberent (ut pax, concordiaq; foueretur) etiam subditorum sapius interrogare consilium, & iuxta eorum iudicium suam voluntatem discutere, aut moderari, si opus foret. Dixit itaque ad Philippum: Unde ememus panes? Non dicit, ubi ememus? sed unde? quod deesse significat id quo emitur panis, nempe pecuniam. Insinuare igitur quasi septimo hoc loco vult nobis suam paupertatem, hoc est, nec sibi, nec Apostolis tantum esse pecuniarum, ut panes semel rescire possent hanc multitudinem, propterea Philippus respondens, ducentorum denariorum panes ait non sufficere. Quasi diceret: Ducenti denarij, si etiam adessent, non sufficerent ut modicum quis acciperet. Quos tamen habere, longè est à nostra paupertate. Octauo, discenda est mansuetudo Christi, & modestia. Siquidem quum videret Philippum non satis in fide perfectum, nulla obiurgatione ad illius vitur eruditionem, nulla etiam ostentatione qua humiliaretur, sed interrogat illum, ut interrogacione illum præparet futuro miraculo, & attentum reddat. Siquidem opere illū instructurus, quicquid fidei deerat, in eo volebat perficere. Non, hordeacei panes nostram gulam, qui cibos viles, aut si quid non satis delicatum nobis apponitur, fastidimus & murmuramus, coarguunt. Videmus enim quid Iesus cōsueuerit comedere, quid discipuli illi apposuerint, nempe hordeaceos panes. Hæ erant delicia redemptoris nostri. Decimo, discipulorum nos ædificat obedientia, qui panibus tantum quinque visis, verbo tamen obediunt Christi, & faciunt homines ad edendum se parare. Undecimo, docet nos gratias agere Deo ante & post mensam. Nam ante prandium orandus est Deus, qui nobis cibum hunc faciat vtilem & innoxium, animamq; non sinat tabescere absque refectione spirituali, quandoquidem corpori plus præstat alimoniam. Post prandium autem & cibum

FF acceptum,

III.

III.
Pudicitia
Christi quan-
ta fuerit.

V.

VI.

Prælati vti
cuncta agant
cum consi-
lio.

VII.

VIII.

IX.

Deliciae Chri-
sti qua fue-
runt.

X.

XI.

Gratia vt sint Deo agendz pro corporali cibo.

XII.

Lucz 11.

Fanes quinque mystice quid.

I.

Lucz 13.

Psal. 79.

II.

Deut. 8.

Matth. 4.

Marc. 16.

III.

Ioan. 6.

Ibidem.

III.

3. Reg. 12.

2. Paral. 35.

V.

Exod. 16.

2. Paral. 16.

1. Reg. 19.

acceptum, iterum orandum est & gratia agenda Deo pro acceptis beneficijs. Postremo, quia nihil perire vult reliquiarum cibi, sed in vsum coaceruari pauperum, nos admonet sollicitos esse, & memores pauperum, vt quod superest, demus eleemosynam. Hæc dicta sint, quatenus atinent ad ea, quæ hic nos ædificant. Nunc etiam videndum est, quandoquidem nos sumus qui per mare Galilææ transmigramus, hoc est, qui per penitentiam à vitijs peccatisq; transmigramus ad virtutes, quid sint panes isti quinque, quibus confortamur in deserto penitentia. Primus panis est penitentia, panis certe saluificus. Nisi enim penitentiam egeris, inquit Christus, omnes similes peribit. De quo Psalmista loquitur: *Cibabis nos pane lacrymarum, & panem lacrimis nobis in lacrymis in mensura.* Secundus panis est verbum Dei. Neque enim in solo pane materiali viuunt homo, sed in omni verbo quod procedit de ore Dei. Hinc panem ministravit Iudæis per seipsum, per Apostolos autem, quasi in copinis eundem panem portari fecit per vniuersum mundum: *Exentes, inquit, per vniuersum mundum, predicate Euangelium omni creature.* Tertius panis est Eucharistia sacrosancta, de quo dicit ipse Saluator: *Panis quem ego dabo caro mea est pro mundi vita.* Itemq; *Ego sum panis viuus, qui de celo descendi, si quis manducauerit ex hoc pane viuat in æternum.* Quartus panis est correptionis.

Hic panis, quamuis neque omnibus, neque omni tempore suavis atq; gratus sit, præbet tamen bonis virtutem multam, ad sanitatemq; vehementer confert. De hoc pane scriptum legimus: *Cibabo eos pane angustie, & aqua tribulationis.* Quintus est panis internæ consolationis. Hic panis in magna figuratur, de quo Dominus dicit: *Ecce ego plus vobis panes de celo.* Et in libro Sapientia dicitur: *Panē de celo præstus illi, omne delectamentum in se habentem.* Helias quoque hoc pane confortatus est. Siquidem per Angelum excitatus, & vt comederet monitus, offendit panem & vas aquæ. Qui comedens & bibens, ambulauit in fortitudine cibi illius vsque ad montem Dei Oreb. Alij per allegoriam hic intelligunt quinque libros Moysi in quinque panibus. Quibus fractis, id est, apertis, atque spiritualiter explanatis, refectus est vniuersus mundus.

Sunt qui per panes quinque intelligat vulnera Christi, idque per deo tam applicationem quandam. De horum panum subuentione dicit Bernardus: Vltimum & singulare refugium passio tua Domine. Deficiente enim sapientia, iustitia, sanctitate & meritis, illa sola occurrit. Pone igitur in singula vulnera quinque, totidem singulas virtutes, quæ præcipue lucent in passione Domini. Has meditare, pro his Dominum assidue roga. Verbi gratia: In duobus pedibus sit humilitas & mititas. Expende si potes humilitatem Domini Iesu. Vide quis, quantusque sit, & quantum se humiliauerit, quam indigna, quam vilia pro te tantus sustinuerit. Vide, qua mititas, qua benignitate, qua patientia. Exerce te in his virtutibus, & disce ex vita & actibus Christi modos te humiliandi, disce gradus humilitatis ac mititatis. Quotidie quoque tempore aliquo statuo ora vehementer Dominum pro illis virtutibus. Deinde in vulnera duo manuum pone obedientiam & castitatem. Obedientiam dico omnem, vt iuxta tuam vocationem expendas ad quæ teneris, & quæ à te Deus requirat, ne quicquam tui status, tui officij, aut tuæ vocationis negligas, sed ea alijs omnibus potius diuina

Bernardus.

Exercitium ad vulnera Christi.

Humilitas & mititas Christi.

Mich. 6. Obedientia.

diuina p...
uentiam...
ad velle n...
ti nostru...
dionum...
sol castit...
untionis...
paritate...
merita...
queras...
epum De...
qua in fla...
tu Dei est...
suprema...
no nois...
omnia h...
dificacōe...
exercitia...
Duo pife...
te, vt al...
Postre...
id est, ve...
vniuersu...
mini no...
DOM...
d...
in vni...
inquirat...
qui per...
confite...
ideo nos...
vni pr...
panis, q...
PA...
LE...
L...
re...

Quia præcepta, tanquam potiora, magisquæ à te requirenda credas. Obedientiam faciat perfectissima, plena, nudaquæ tui ipsius resignatio, ut aliud velle nolleguè habere renuas, nisi voluntatem, & beneplacitum Domini nostri Iesu Christi. Porro castitas non solum ad mortificationem delictuum carnalium, siue in opere, siue in cogitatione versetur, pertinet, sed castitatem nunc voco illam perfectissimam & generalem, quæ respicit intentionis, voluntatis, amoris, inclinationum, affectionumquæ omnium puritatem, facitquæ ut in his perfecta sit rectitudo, sinceritas, simplicitas, integritasquæ dei formis, quo nihil vsquam intendas, nihil cogites, nihil quaeras, aut diligas, nisi Dei honorem, Dei gloriam, Dei beneplacitum, imo ipsium Deum. In vulnere lateris seu cordis Christi des locum charitati, pro qua instantissime, vehementissimequæ Deo supplices tibi tribuenda. Charitas Dei est, ut nihil velis, nihil intendas, nihil quaeras, nisi quod sit ad Dei laudem gloriam. Charitas proximi est, ut nihil proximo velis, quod tibi non vis, nec quod tibi velis, illi neges aut tollas. Intelligentur tamen omnia hæc de his, quæ optantur iuste & sincere, ut quod tibi sincere & iuste vis, velis item proximo, & ediuerso, & non in rebus illicitis. Hæc exercitia si frequenteraueris, erunt tibi quinque, quibus conforteris, panes.

Castitas perfectissima quæ.

Charitas Dei.

Charitas proximi. Matth. 7.

Pisces duo mystice quid.

Cophini xij. quid mystice.

Deo pisces significant timorem & spem, inter quæ duo ambulare nos oportet, ut altero languescente, alterum nos erigat & confortet.

Postremo, duodecim cophini, duodecim sunt Apostoli, per quos panes, id est, verbum Dei, Euangeliumquæ; & prædicatio Christi deportata sunt per uniuersum mundum in salutem & refectiorem omnium. Ad gloriam Domini nostri Iesu Christi, qui est benedictus in secula, Amen.

DOMINICA V. QUADRAGESIMAE, QUAE dicitur in Passione, epistola beati Pauli Apostoli, ad Hebræos IX.

Christus assistens pontifex futurorum bonorum, per amplius & perfectius tabernaculum non mansuetum, id est, non huius creationis, neque per sanguinem hircorum aut vitulorum: sed per proprium sanguinem introiit semel in sancta, aeterna redemptionis causa. Si enim sanguis hircorum aut taurorum, & cinis vitulae aspersus inquinatos sanctificat ad emundationem carnis, quanto magis sanguis Christi, qui per spiritum sanctum semetipsum obtulit immaculatam Deo, emundabit conscientiam nostram ab operibus mortuis, ad seruendum Deo viuenti? Et Leuit. 16. id est, noui Testamenti mediator est, ut morte intercedente in redemptionem earum præuaricationum, quæ erant sub priori Testamento, repromissionem acciperent, qui vocati sunt, aeterna hereditatis, in Christo Iesu Domino nostro.

PARAPHRASIS IN EANDEM EPISTOLAM.

Lectio hæc ex epistola ad Hebræos desumpta est, qua Hebræorum errorem confutare contendit Paulus, existimantium sibi Christi redemptionem

EP 2 ptionem